نشریات دانشجویی

نماز جمعه به امامت رهبری

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه الزهرا شماره سی‌ام نشریه دانشجویی «بی‌تعارف» را منتشر کردند.

در این شماره از این نشریه دانشجویی به بررسی نمازجمعه به امامت رهبر معظم انقلاب پرداخته شده است. همچنین موارد دیگری مثل بازی‌های رسانه‌ای مورد توجه قرار گرفته است.

آخرین عکست در هواپیما

دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف شماره ۸۴۷ نشریه دانشجویی «روزنامه شریف» را منتشر کردند.

در این شماره از نشریه شریف از هم دانشگاهی‌هایشان و داغی که به سبب سقوط هواپیما بر ملت ایران نشست در ابعاد مختلف مطالبی نوشته شده است.

برخورد با فرار مالیاتی

بسیج دانشجویی دانشگاه تهران شماره هفتم نشریه دانشجویی «۱۴۰۴» را منتشر کرد.

این نشریه تأکید کرده است برخورد قاطع قوه قضائیه با فرار مالیاتی سرمایه‌داران به‌خصوص دو قشر بزرگ و قلدر کشور به نام پزشکان و وکلا، مطالبه‌های بر زمین‌مانده‌ای است که باید پیگیری شوند.

قیام سردار

به همت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه شماره دوازدهم نشریه دانشجویی «سخن» منتشر شد.

این شماره از نشریه دانشجویی «هم‌قدم» با دیگر نشریات دانشجویی به بررسی شهادت سردار سلیمانی پرداخته است.

انتقام ادامه دارد

به همت بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق شماره ۱۶۹ نشریه دانشجویی «فتح» منتشر شد.

در این شماره از این نشریه دانشجویی به بررسی انتقام از امریکا و پرتاب موشک به پایگاه عین الاسد در عراق پرداخته شده است.

بودجه زیر ذره‌بین

نشریه «قسط» هم یکی دیگر از نشریات دانشجویی بود که در روزهای اخیر به صاحب‌امتیازی اتحادیه جنبش عدالتخواه دانشجویی منتشر شد. در سومین شماره «قسط» موضوع بودجه کشور در سال آینده به صورت ویژه مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

گزارش یک

علیرضا سزاوار

چرخش دانشگاه‌ها در میدان نفت

دانشگاه‌های بزرگ کشور وارد امور مهندسی، پژوهش و فناوری صنعت نفت شدند

امسال اقدامات وزارت نفت در زمینه توسعه اکوسیستم نوآوری، منفعت زیادی برای دانشجویان به ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی مرتبط با نفت داشت. تابستان امسال راه‌اندازی شورای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و توسعه اکوسیستم در صنعت نفت مطرح شد که با حضور افراد صاحبنظر پیگیری و قرار است تا قبل از اتمام سال به نتیجه برسد. راه‌اندازی پارک صنعت نفت رازی در راستای همین حمایت‌های جدید از متخصصان دانشگاهی است

یکی از نتایج مهم تحریم‌ها گسترش دایره قدرت دانش بنیان‌های دانشگاهی بود. با خروج برخی کمپانی‌های اروپایی اکنون ۱۵دانشگاه و پژوهشگاه کشور در مجموع ۲۶ قرارداد فنی - پژوهشی در حوزه صنعت نفت منعقد کردند. در سال‌های اخیر در صنعت نفت اتفاقات ارزشمندی رخ داده است. از جمله آن می‌توان به راه‌اندازی دانشکده‌ها و پژوهشگاه‌هایی در مجموعه آموزش عالی اشاره کرد که با این اقدام در حال حاضر در حوزه تربیت متخصص صنعت نفت جزو کشورهای تراز اول جهان هستیم.

امسال اقدامات وزارت نفت در زمینه توسعه اکوسیستم نوآوری، منفعت زیادی برای دانشجویان به ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی مرتبط با نفت داشت. تابستان امسال در این راستا راه‌اندازی شورای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و توسعه اکوسیستم در صنعت نفت مطرح شد که با حضور افراد صاحبنظر راه‌اندازی این شورا پیگیری شد و قرار است تا قبل از اتمام سال به نتیجه برسد.

راه‌اندازی پارک صنعت نفت رازی در راستای همین حمایت‌های جدید از متخصصان دانشگاهی است. این پارک فناوری و زیرساخت‌های لازم آن برای آشنایی و پیوند زدن مجموعه شرکت‌های نوآور صنعت نفت در منطقه شهر ری در ۱۷ هکتار برنامه‌ریزی شده است.

این پارک قرار نیست تنها حضور فیزیکی داشته باشد، بلکه محوری برای گرد هم آوردن مجموعه شرکت‌های فعال در صنعت نفت است. شرکت‌هایی که با دانشجویان و فارغ‌التحصیلان خلاق هم به حل مشکلات صنعت نفت کشور کمک می‌کنند و هم ایده‌هایشان تبدیل به ثروت می‌شود. اتفاقاتی که خروج برخی کمپانی‌های خارجی از کشور زمینه‌ساز آن شدند.

■ ۹میدان نفتی برای ۹دانشگاه

در یک سال اخیر در دانشگاه صنعت نفت هم فعالیت‌های زیادی در زمینه پژوهشی انجام شده است. به عنوان مثال ۱۵ پروژه با صنایع نفت، گاز و پتروشیمی اجرا شده‌اند که خوشبختانه همه این پروژه‌ها به نتایج مدنظر منجر شدند.

ضمن اینکه دو پروژه بزرگ دانشگاه صنعت نفت فقط در زمینه «ازدیاد برداشت میدان نفتی گچساران» است. با توجه به اینکه بیشتر میدان‌های نفتی به نیمه دوم عمر خود رسیده‌اند و بازیافت نفت دیگر مانند نیمه اول عمر میدان نفتی نیست، بنابراین یافتن روش‌هایی برای برداشت بیشتر نفت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. وزارت نفت در سال قبل هم ۹میدان نفتی را به ۹دانشگاه و پژوهشگاه واگذار کرده که میدان نفتی گچساران به دانشگاه صنعت نفت واگذار شده بود.

■ گرنت نفتی برای دانشجویان

در حال حاضر هر عضو هیئت علمی که در راستای حل مسائل صنعت نفت اقدام کند و طی فرآیندی بتواند محصولات مورد نیاز این صنعت را تأمین کند، حمایت‌هایی در قالب یک گرنت (کمک هزینه تحصیلی) به وی اعطا می‌شود.

شرط اعطای این گرنت حضور دانشجویان دکتری و ارشد در فرآیند اجرای نیازمندی‌های این صنعت خواهد بود.

در همین رابطه معاون وزیر نفت در امور مهندسی، پژوهش و فناوری از انعقاد ۲۶ قرارداد میان این وزارتخانه و ۱۵دانشگاه و پژوهشگاه خبر داد و گفت: «از این تعداد ۱۴قرارداد در حوزه بالادستی و ۱۲قرارداد در حوزه پایین دستی صنعت نفت بوده است. به منظور خرید تضمینی محصولات دانش‌بنیان صنعت نفت لیستی از تأمین‌کنندگان تهیه شده که حدود ۵۰درصد آن از شرکت‌های دانش‌بنیان هستند.»

سعید محمدزاده با بیان این‌که هر پژوهشگر و فناور برای توسعه محصول خود نیاز به زیرساخت‌های پژوهشی دارد، خاطرنشان کرد: «بر این اساس برنامه درهای باز پژوهشگاه صنعت نفت برای پژوهشگران اجرایی می‌شود؛ چراکه معتقد هستیم باید ظرفیت این پژوهشگاه در اختیار همه پژوهشگران قرار گیرد.»

■ صندوق پژوهش ۱۰۰میلیاردی

معاون وزیر نفت در امور مهندسی، پژوهش و فناوری با اشاره به ابلاغ شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در صنعت نفت، توضیح داد: «به منظور آنکه محققان دانشگاهی در حوزه حل مسائل صنعت نفت وارد شوند، شیوه‌نامه فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی در صنعت نفت ابلاغ شد.»

وی با بیان اینکه با ابلاغ این شیوه‌نامه استقبال خوبی را از سوی دانشگاه‌ها شاهد بودیم، افزود: «علاوه بر آن شیوه‌نامه پرداخت گرنت برای اساتید دانشگاه‌ها نیز ابلاغ شده است.»

محمدزاده با اشاره به راه‌اندازی صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت اظهار کرد: «مجوزهای آن طی روزهای آینده اخذ می‌شود و سرمایه اولیه این صندوق بالغ بر ۱۰۰میلیارد تومان خواهد بود.»

■ رویداد بهمن ماه

معاون وزیر نفت در امور مهندسی، پژوهش و فناوری از برگزاری رویدادی با عنوان گردهمایی شرکت‌های دانش‌بنیان و استارتاپ‌های صنعت نفت در اواخر بهمن ماه خبر داد و گفت: «این رویداد با هدف ارتباط میان عرضه با طرف تقاضا برگزار می‌شود که تاکنون ۵۰۰ مجموعه مرتبط با این صنعت آمادگی خود را اعلام کرده‌اند.»

محمدزاده با بیان اینکه بیش از هزار نیاز فناورانه صنعت نفت در این رویداد ارائه شد، گفت: «این نیازها در رویداد سه روزه ارائه می‌شود تا شرکت‌های توانمند بتوانند در جهت رفع چالش‌های صنعت نفت اقدام کنند.»

■ خرید خارجی ممنوع

گفتنی است هم از طریق صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت و هم از سوی شرکت‌های دانش‌بنیان خدمات تضمینی پیگیری می‌شود و از این رو هر شرکتی که نسبت به حل مسئله صنعت نفت اقدام کند و محصولی ارائه دهد، فرآیند خرید تضمینی محصول برای آن اعمال می‌شود.

امسال در راستای استفاده از توانمندی‌های کشور برای رفع نیازهای صنعت نفت، لیستی در صنعت نفت تهیه شده است و هر تأمین کننده‌ای که نام آن در این لیست وارد شود، با آنها همکاری می‌کنند و هر محصولی که تولید و تأیید شود و همچنین قابلیت استفاده در صنعت نفت آن به اثبات برسد، خرید آن تجهیز از خارج ممنوع می‌شود.

هر شرکت یا استارتاپی هم که در راستای حل مسائل صنعت نفتی اقدام کند، معاونت پژوهشی وزارت نفت از آنها حمایت می‌کند.

■ بخشنامه حمایت از متخصصان داخلی

طی بخشنامه‌ای که در دو سال اخیر در وزارت نفت در پیش گرفته شده است، تجهیزاتی که متخصصان داخلی تولید می‌کنند، به جد از واردات آن جلوگیری خواهد شد؛ اگر هر شرکتی بتواند نیاز صنعت نفت را مرتفع کند، خرید خارجی آن در وزارت نفت ممنوع اعلام خواهد شد.

همچنین اگر همان شرکت بتواند بخشی از نیاز کشور را پاسخگو باشد، همان محصول از سوی وزارتخانه مورد حمایت قرار می‌گیرد تا از محصول داخلی استفاده شود.

نیاز صنعت نفت تنها معطوف به تجهیزات نمی‌شود، بلکه این صنعت نیازمند مواد شیمیایی، کاتالیست‌ها، نرم‌افزار، مدیریت و خدمات است. دانشگاه‌ها می‌توانند در این زمینه‌ها به رفع چالش این صنعت بپردازند.

با توجه به اینکه دانشگاه‌ها هم مانند صنعت نفت ایمنی‌محور هستند، محصولاتی که در حوزه صنعت نفت در پژوهشگاه‌ها و مراکز رشد دانشگاهی به تولید می‌رسند، تمامی استانداردها را پاس می‌کنند و این یکی از نقاط قوت تولیدات دانشگاهی برای صنعت نفت است.

یادداشت

دلارام عبدزاده

گروکشی مالی سر جلسه امتحان ممنوع!

جلوگیری از شرکت در امتحان به دلیل بدهی مالی دانشجویان غیرقانونی است

هیچ دانشگاهی حق ندارد از ورود دانشجویان بدهکار به جلسه امتحان جلوگیری کند. ممانعت از ورود دانشجویان به جلسه امتحان و صادر نکردن کارت آزمون نخستین بار در دوران ریاست جاسبی در دانشگاه آزاد به صورت گسترده رخ داد. این روند بعدها با شدت کمتری در دوران ریاست میرزاده بر دانشگاه آزاد هم اتفاق افتاد. در سال‌های اخیر واحدهای مختلف دانشگاه علمی - کاربردی هم از این حربه غیرقانونی استفاده کردند.

در برخی واحدهای دانشگاهی غیردولتی در سال‌های اخیر دانشجویانی بودند که به دلیل نداشتن تسویه حساب‌های امورمالی و پرداخت نشدن کامل شهریه‌شان از ورود به جلسه امتحان منع و وقت امتحان مربوطه را از دست دادند. اتفاقی که استرس زیادی به این دانشجویان از بابت روند معمول تحصیلی و فارغ‌التحصیلی‌شان وارد می‌کند.

گرفتن تعهد کتبی از دانشجو حین جلسه امتحان هم در برخی دانشگاه‌های غیردولتی به خصوص در دانشگاه آزاد در سال‌های قبل به وفور دیده می‌شد. رویه‌ای که سال‌ها به دلیل برخی سیاست‌های خاص، دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی با آن دست به گریبان بوده‌اند.

در سال‌های اخیر هم بعضی از واحدهای دانشگاه علمی -کاربردی و دانشگاه غیرانتفاعی از دوماه قبل از شروع فصل امتحانات به دانشجویان موضوع گرفتن برگه تأییدیه مالی و پرداخت شهریه‌های خود را تذکر می‌دهند.

غفاری معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه جامع علمی- کاربردی هم پیش از این تأکید کرده بود: «طبق دستور ریاست دانشگاه، هیچ دانشجویی نباید به خاطر بدهی به دانشگاه، از حضور در جلسه امتحانی منع شود؛ چراکه این مسئله خلاف قانون است. هرچند تأمین هزینه‌های این دانشگاه به وسیله شهریه‌های دانشجویان است اما این دلیل نمی‌شود یک فرد را به عنوان مراقب جلوی در سالن امتحانی گذاشت تا از ورودشان جلوگیری کند.»

با وجود آنکه مسئولان دانشگاه جامع علمی- کاربردی ممانعت از ورود دانشجویان بدهکار در جلسه امتحانی را خلاف قانون می‌دانند ولی در برخی واحدهای دانشگاهی برای صدور مجوز ورود به جلسه امتحانی زمانی از وقت امتحان دانشجویانی را گرفته‌اند.

دانشگاه آزاد اما در این زمینه از دیگر دانشگاه‌های غیردولتی جلوتر است و سامانه‌ای برای رسیدگی به شکایات در این زمینه به نام سامانه مرکز نظارت و بازرسی راه‌اندازی و این موارد غیرقانونی را رصد می‌کند.

دستاورد ایرانی

در سال «حمایت از کالای ایرانی» این ستون را به تحقیقات و پروژه‌های عملیاتی دانشگاهی اختصاص داده‌ایم که وجه ممیزه آنها ارتباط با بازار است؛ چه پروژه‌های علوم انسانی و چه مهندسی و چه پزشکی. ارتباط دانشگاه با بازار، مهم‌ترین بخش حمایت دانشگاهی از کالای ایرانی است که اگر به طور کامل و صحیح عملیاتی شود نقش بی‌بدیلی در تحقق اقتصاد مقاومتی خواهد داشت. در همین زمینه پذیرای آثار جامعه دانشگاهی برای نشر در این ستون هستیم.

حلّال سبز برای صنایع کفش

محققان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان جایگزین ماده متیل کلراید سمی و سرطان‌زا را برای صنایع کفش معرفی کردند که به گفته آنها این ماده در گذشته وارداتی بوده و به دلیل اعمال تحریم‌ها قیمت آن نوسان داشته است.

محمد رضایی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، با اشاره به تولید ماده «متیلن کلراید» گفت: «این ماده یک حلّال است که در تولید رنگ‌ها، رزین‌ها، پلیمرها، مواد غذایی، دارویی و لاستیک‌سازی کاربردهای وسیعی دارد.»

وی با بیان اینکه متیل کلراید سمی و سرطان‌زاست، ادامه داد: «به دلیل تحریم‌های اعمال شده علیه کشور و نوسانات قیمت این ماده، مشکلات زیادی برای صاحبان صنایع استفاده‌کننده از این ماده ایجاد شد؛ از این رو مطالعاتی را در این زمینه در دانشگاه شهید مدنی آذربایجان اجرایی کردیم.»

رضایی خاطرنشان کرد: «با تلاش‌های صورت گرفته ماده جایگزینی برای این ماده (متیل کلراید) در صنایع کفش معرفی کردیم. این ماده جایگزین که یک حلال سبز است، سمیت متیلن کلراید وارداتی را ندارد، ضمن آنکه کارایی بهتری نسبت به نمونه‌های خارجی دارد.»

مجری طرح با اشاره به کاربردهای این حلال سبز در صنعت کفش توضیح داد: «در زمان تزریق پلی‌یورتان به قالب، لازم است شرایط به گونه‌ای باشد که پلی‌یورتان به قالب نچسبد و برای جلوگیری از این امر نیاز به زیر لایه‌ای است که از چسبندگی پلی‌یورتان به قالب جلوگیری کند.»

وی با تأکید بر اینکه زیر لایه‌ای که برای این منظور در گذشته استفاده می‌شد، سمی و سرطان‌زا بوده است، گفت: «مشکلات زیست محیطی که این ماده سمی ایجاد می‌کرد، ما را مجبور کرد به سمت تولید حلال‌های سبز حرکت کنیم.»

رضایی کاربرد این حلال سبز در صنعت کفش را در زمینه شست‌وشوی قالب‌ها و قالب‌گیری ذکر کرد و گفت: «قرارداد همکاری را برای تولید این ماده به امضا رساندیم و امیدواریم با همکاری فن‌بازار استان آذربایجان شرقی و صنایع کشور، این محصول را در اشل صنعتی تولید کنیم.»

گامی برای بهبود کیفیت نفت کشور

محققان دانشگاه صنعتی امیرکبیر درصدد برآمدند تا با استفاده از مایعات یونی، آب را از نفت در راستای صادرات نفت با کیفیت جداسازی کنند.

نسترن حضرتی، فارغ‌التحصیل رشته شیمی کاربردی مقطع دکتری از دانشگاه صنعتی امیرکبیر و مجری طرح «شناسایی و به‌کارگیری مایعات یونی در بهبود کیفیت نفت خام صادراتی ایران» گفت: «امروزه بسیاری از کشورها ازجمله ایران با آلودگی‌های شدید نفتی مواجه شده‌اند. چنین نفت خام‌هایی برای تولید، انتقال و پالایش، مشکلات بسیاری ایجاد و مسیر دشوارتری را تا رسیدن به محصول پتروشیمی طی می‌کنند.»

وی افزود: «مقدار آب و رسوبات یک ویژگی فنی از ناخالصی‌های مشخص نفت خام است. هنگامی که استخراج از یک مخزن نفتی صورت می‌گیرد، نفت خام حاوی مقادیری از آب و ذرات معلق از سازند مخزن است.»

حضرتی با بیان اینکه حضور قطرات امولسیون باعث افزایش ویسکوریته می‌شود که می‌تواند باعث افزایش هزینه‌های انتقال نفت شود، خاطرنشان کرد: «به همین دلیل لازم است آب از نفت خام به صورت کامل جداسازی شود تا نفت با کیفیت به کشورهای دیگر صادر گردد.» وی با اشاره به روش‌های جداسازی آب از نفت گفت: «روش‌های مکانیکی، حرارتی و شیمیایی برای جداسازی آب از نفت وجود دارند که اکنون مورد استفاده قرار می‌گیرند، ولی از سوی دیگر مشکلاتی را در نفت نیز به وجود می‌آورند.»

فارغ‌التحصیل دانشگاه صنعتی امیرکبیر با اشاره به مشکل روش‌های دیگر گفت: «معمولاً در این روش‌ها مواد شیمیایی در نفت وارد می‌شود که کیفیت آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا همراه با آن فلزاتی در نفت بجا می‌گذارد که برای نفت مناسب نیست. برای بهبود کیفیت نفت و فرآورده‌های نفتی نیاز به پیشرفت دانش در زمینه‌های مختلف است.»

این محقق با اشاره به مزیت استفاده از مایعات برای جداسازی آب از نفت گفت: «مایعات یونی گزینه‌های مناسبی برای خنثی کردن اثر امولسیفایرها هستند.»

حضرتی با اشاره به اینکه از مایعات یونی در کشورهای دیگر استفاده می‌شود، افزود: «از این روش در امریکا، برزیل، کانادا و... در مقیاس تحقیقاتی استفاده شده و هنوز در مقیاس صنعتی وارد نشده است و محققان و صنعتگران به دنبال مطالعات تکمیلی هستند. همچنین این مواد با دارا بودن پایداری شیمیایی و حرارتی گزینه‌های جذابی در ازدیاد برداشت هستند و مطالعات گسترده‌ای در این مورد انجام شده است.» بر اساس اعلام روابط عمومی دانشگاه صنعتی امیرکبیر، استفاده از مایعات یونی به‌عنوان دمولسیفایر هنوز در مرحله تحقیقاتی و مرزهای دانش است. در حال حاضر محققان درصدد هستند روش‌های بهتری را برای کاهش هزینه و استفاده از مایعات یونی برای جداسازی آب از نفت در راستای صادرات با قیمت بالا ارائه کنند.